

szövetségi viszony hatása alatt lehetett kinosan rést törni a szomszéd államok nagy vámmal elzárkozó gazdasági rendszerén. Hova jutnánk a szabad kereskedelemmel míg körös-körül az elzárkozó rendszer kínai fala zár ki bennünket a külföldi piacokról? Kaptak volna-e oda utat nyers terményeink, — hisz látjuk, hogy a gabonavámok most kivitt enyhítése miatt is mily vérszkiáltozást művelnek a német gazdák. S szabad kereskedelem Ausztriával ellentétben. Ennek is mind a többi államoknak szabadon betóduló iparcikkeik révén adófizetőik lennének minden viszonyossági előny nélkül, kezdődő iparunk tönkretételével. S ha szakitnánk a tisztelt párt e szabad kereskedési fixa ideája miatt, hasznára lenne-e az a kiegyezés által alapított politikai szövetségnek, melynek e párt állítólag igazi hive. A köztünk s Ausztria közti vámháboru javára lenne-e e szövetség hasznossága iránti meggyőződésnek? Ez a közgazdasági elválsási jelszó is a szélsőbaltól van meg gondolatlanul kölcsönözve, mely azt a kiegyezés politikai tartalmának megdöntésére nagyon is meg gondoltan használja.

Mindez ellenmondások és kétszínűségek után olvasóinkra bizzuk megítélni értékét azon vádnak, hogy a Szapáry-kormány antikus, nemzetietlen lenne. A Szapáry-kormány a nemzeti eszmét a király- s dynastia-hűséggel kapcsolatban büszkén szolgálja, mert ezt most igazság szerint a nemzet érdeke megengedi s ennél fogva jövője érdekében követeli. Az 1867-ki kiegyezés, ennek alapján a dinastiával összekötő kölcsönös bizalom s az Ausztriával való kapocs a mostani sejtelmes vihar előtti időben a mi erős várunk, ennek bástyái közt kell és lehet egyedül nemzeti erőinket összeszedniünk, sokszorososan erősíteniünk s

az egységes magyar nemzetet és társadalmat még ezután megalapítanunk. Amíg mind e czélok tökéletesen el nem éretnek, gr. Apponyi „kiegyezés-fejlesztő“ politikai működése közt ha emlegeti Deák műve folytatását az csak legjobb esetben önámítás lehet, de tényleg Kossuthnak a kiegyezése megelőző emigrációs forradalmi politikáját szolgálja.

Ebből pedig, hogy a magyar nemzet nem kér, ezt a választásoknál meggyőződésünk szerint be fogja bizonyítani.

Lucus a non lucendo.

Az európai parlamentek furcsa látványt nyújtanak mostanság. Köztük csak kevésben létezik egy egységesen szervezett, erősen tagozott kormánytöbbség, a milyen körülbelül nálunk a szabadelvű párt által, vagy Belgiumban a klerikális jobboldal által képeztetik. A legtöbb országban mesterségesen összetoldozott, heterogén elemekből álló többségekkel kell kormányozniok a ministeriumoknak, vagy pedig épen többség nélkül segítenek magukon, amennyiben a különböző frakciók közt laviroznak s esetreléte alakitott többségekkel iparkodnak kijönni. Még Anglia, az alkotmányos mintaállam is nélkülözi a parlamentben az egységes kormánytöbbséget; a Salisbury kabinetet ott egy koalíció támogatja, mely a konservativekból és abból a liberális disszidens-csoportból áll, mely 1886-ban elszaladt Gladstone-tól, mert ennek homerule javaslatát nem akarta megszavazni. Az olasz ministeriumnak sincs homogén többsége; mert marchese di Rudini mögött nem áll egységes párt, mely a többséget képviselné a kamarában, hanem egy keverék a jobboldal, a bal-

oldal és a centrum elemeiből, a mint az épen összeverődött Crispi megbuktatása végett. E tekintetben majdnem rosszabban áll Francziacrszág, hol oly kevéssé létezik kormánybarát irányu tömör többség, hogy a Freycinet-kabinet létezése újabb időben ismételtén csak az által volt megmenthető, hogy a monarchista jobboldal kegyes volt tartózkodni a szavazástól oly pillanatokban, mikor a szélsőbal hirtelen támadásokkal akarta falhoz szorítani a republikánus kormányt. De a német birodalom sincs sokkal jobban; mint tudjuk, ott Bismarck-kal a kartell is romba dült s Caprivi a kormánypart nélküli kormányzás nagy munkáját úgy végzi, hogy bár tulnyomólag a középpártokra támaszkodik, de a szabadelvűek, sőt a szocziáldemokraták segítségét sem veti meg, ha arról van szó, hogy a kormány intencziói számára ad hoc többség alakíttassék.

Hasonlók, csak hogy még cifrábbak a dolgok Ausztriában. Ott gr. Taaffe-nak egyáltalán semmi többsége sincs a Reichsrath képviselőházában. Az új Reichsrathban hiányzanak az ó-csehek, a kik legfontosabb alkatrészét képeztek a volt többségnek; a német liberálisok ellenben oly számmal jelentek meg a parlamentben, hogy nélkülök alig lehet, ellenük pedig lehetetlen kormányozni. A lengyelek és a német liberálisok összebordonáltatták ugyan magukat egy kormányparti kartellé, de ez a két elem még nem elég a többségalakításhoz. — írja a „Pester Correspondenz“. A Hohenwart-klubban egyesült konservatív frakciókkal való összeolvadásra pedig gondolni sem akarnak a német liberálisok. És így lemond gróf Taaffe egyáltalán minden többségről. A lengyelekről biztos, a Hohenwart klubbról esetről-esetre akar megbizonyosodni és a mi a német liberálisokat illéti, Kuenburg gróf ki-nevezése által barátságosan közeledett hozzájuk s ezáltal kilátást nyert arra, hogy számíthat a ház e legtömörebb s legtekintélyesebb frakciójára, amennyiben politikája nem ad további engedményeket a föderalista és klerikális tendenciáknak. A nyilatkozatok, melyeket e tekintetben a német szabadelvű klubban Plener és Kuenburg gróf tettek, e párt álláspontját, mint jóakaró semlegességet a kormányval szemben precizirozzák. Ennél többet nem ért el gróf Taaffe e párt egyik tagjának a kabinetbe meghívása által, de alig is akar többet elérni. Gróf Taaffe tehát jövőre is azt fogja tenni, amit plasztikus kifejezési modorában „fortwursteln“-nek nevezett.

Nekünk Magyarországon valóban nincs okunk, parlamentárizmusáért irigyelni Ausztriát. A parlamentárizmus lényege tömör kormánytöbbséget követel, minő nálunk van; mert csak egy erős többség birtokában csinálhatja a kormány az állam politikáját, míg különben a frakciók politikáját kell csinálnia.

A szabadelvűpárt értekezlete.

Városunk szabadelvű pártja szerdán, é hó 13-án tartotta meg alakuló gyűlését, a casino kertében, a hol ez

S. báró.

(Naplója: elegáns bőrkötés. Írása: erélyes, szilárd. Írálya: sportsman).

Szombat, márcz. 28. Csinos asszony a kis bárónő. Ha akarna! Csak hogy azt mondta: „Nem, soha!“ — Kár!

Vasárnap, márcz. 29. Master Bob nevű lovammal elnyertem a hölgydíjat. Találkoztam a bárónővel. Nagyon unalmas; folyton azt ismétli: „Nem, soha!“ Isten önnel, bárónő!

Hétfő, 30. Ma a boulognei erdőben voltam. Miss Katen lovagoltam Bemutattak R. Jeanette kisasszonynak; bájos, bájos, bájos! A bárónővel is találkoztam, de többre becsülöm Jeanettet. Sokkal! A bárónő csodálta Miss Katet; felajánlottam neki a kanczát, de nem nagyon nógattam, hogy fogadja el. Inkább Jeanettenek ajándékozom; nagyon szereti a lovakat és gyönyörűen üli meg.

Kedd, 31. Ma felajánlottam Jeanettenek Miss Katet. Ő csak pénzért akarja elfogadni. Oda adtam neki a kanczát egy hónapi próbaidőre. Minden nap meg fogom látogatni. Bájos lény ez a Jeanette! A bárónőnek nevenapjára bokkrétát küldtem. Hiába, udvariasnak kell lenni.

Szerda, ápril 1. Ma este K. grófnéhoz megyek, hogy Jeanettel találkozom. A család mellettem van. Azt hiszem, a házasság létre fog jönni.

tért vissza. Zubbonya nagyon csinos, kék és zöld csikos. Master Bob nevű paripáján lovagol. A báró nagyon merész. Ezt szeretem. Master Bobra fogadtam, Master Bob nyert, én is. A báró kitűnő lovas, ezt szeretem. „Bárónő, akar-e?“ „Mondtam már, hogy nem; különben...“

Hétfő, 30. Ma reggel kilovagoltam. Találkoztam a báróval. Megdicsértem lovát, ő felajánlotta nekem ajándéku. Én visszautasítottam, de most bánom. A báró nagyon bőkezű; ezt szeretem. Furcsa! Már nem kérdezte: „Bárónő, akar-e?“ Ügyetlen! Azt feleltem volna: „Talán.“

Kedd, 31. Ma van névnapom. A bokkréták közt, a melyeket kaptam, legszebb volt a báróé. Oly rövid idő óta ismer és már is oly figyelmes?! A báró nagyon szeretetreméltó.

Szerda, április 1. Egész nap a báróra gondoltam. Igazán meg gondolatlan voltam azon a napon, a mikor bemutatták. Talán neheztem reám. Ezt sajnálnám. Igazi gavallér, magas és szöke; az ilyen férfiak tetszenek nekem. Igyekezni fogok, hogy találkozzam vele. Ma este bizonyosan K. grófnő bálján lesz. Kétséget sem szenved, hogy azért megy oda, hogy velem találkozók. A báró nagyon ügyes; ezt szeretem. Én is elmegyek és ha azt kérdi tőlem: „Akar-e bárónő?“ azt fogom felelni: „Igen!“

alkalommal nagy közönség gyült egybe, a város közönségének minden rétegéből.

A gyűlést Schwarcz Mihály elnök nyitotta meg, a ki részvétellel jelentette be, hogy Hadfy Döme. kir. közjegyzőt, a gyűlés tulajdonképeni elnökét betegsége gátolja a megjelenésben. Majd a gyűlés célját ismertette, előadván, hogy annak első sorban feladata a nagybecskereki szabadelvű párt megalkotása, másodsorban pedig egy képviselőjelölt kikiáltása.

Az éljenzéssel fogadott lendületteljes beszéd után Szathmáry Kálmán szólalt föl, a ki indítványozta, hogy képviselőjelölt ezuttal ne jelöltessek, mivel a város eddigi képviselője, s újbóli jelöltje, dr. Demkó Pál betegen fekszik, s a megjelenésben akadályozva van. Ilyképp programját és álláspontját nem fejtheti ki.

Ez indítványt azonban az egybe gyűltek Panits Lyubomir főesperes és dr. Kiss János beszédének meghallgatása után elvetették, s elhatározták, hogy a képviselőjelölést is megadják.

Következett ezután a szabadelvű párt végrehajtó bizottságának megalkotása. Elnökké lett: Hadfy Döme; alelnökké: Schwarcz Mihály és Panits Lyubomir; jegyzökké: dr. Brájjer Lajos és Popovics Konstantin; pénztárnokká: Weisz Izidor. A bizottság tagjaivá választottak: Schäffer Antal, pápai prälatus, apát plébános, Szalay és Jeszenszky, ref. lelkészek, dr. Klein Mór, főrabbi, Steinitzer Géza, Rósa Ignác, Perjati Antal, Ormódy Imre, Franz J. L., Eisenstädter Ignác, Kopuszarovics Miklós, Löwy I., Annau János, Ettlínger Péter, Grób János, Bauer Pál, Krsztics János, Szávics Sándor, Benkovich Miklós, Wingler Ferencz, dr. Kiss János, Moesz Károly, Mangold, Tabakov Mladen és Radics Paja.

A választások mint egyhangulag, a jelenvoltak éljenzése közben ejtettek meg.

Ezután dr. Kiss János szólt az egybegyűltekhez, felhiva őket, hogy jelöltjüket nevezzék meg.

Erre Panits Lyubomir, szerb nyelven tartott beszédben Nikolics Feodor bárót ajánlja, Rosa Ignác pedig dr. Demkó Pált, a város eddigi képviselőjét.

Az utóbbi mellett szólt Szávics Sándor is.

Elnök erre kijelenti, hogy Nikolics Feodor báró a párttal táviratilag tudatta, hogy a nagybecskereki mandatumot nem fogadhatja el, mivel a nagykikindaiaknak a mandatum elfogadására nézve már határozott ígéretet tett. Kijelenti továbbá, hogy ilyképp csak egy jelölt lévén, a szabadelvű párt jelöltje: dr. Demkó Pál.

A felhangzó éljenzés lecsillapulta után dr. Orsó Mátyás indítványozta, hogy Szapáry gróf miniszterelnökhöz üdvözlő távirat intéztessek. Az indítvány egyhangulag elfogadtatott s a távirat szövegezésével dr. Brájjer Lajos bizatott meg.

Szintugy elfogadták Szathmáry indítványát, hogy a párt betegen fekvő jelöltjéhez küldöttség menjen. A kül-

döttség tagjaivá választottak: Schwarcz Mihály, Lauka Gusztáv, Rósa Ignác, Weisz Isidor, dr. Brájjer Lajos és Tabakov Mladen.

A gyűlés ezután példás rendben feloszlott.

*

A gyűlés befejezése után közvetlenül a hattagu bizottság felkereste dr. Demkót, a ki lakásán gyengélkedik.

A küldöttség nevében Lauka Gusztáv emelt szót, a ki szép beszédben köszönte meg a képviselő eddigi munkálkodását, s felkérte őt, hogy a polgárság által felajánlott mandatumot fogadja el.

Dr. Demkó meghatottan mondott köszönetet válaszában a következőket mondotta:

Mélyen tisztelt uraim és barátim!

Mindenekelőtt bocsánatot kérek, hogy három heti fekvő betegsémem után ma fenn létem is csak szárny próbálgatás lévén: nem tehettem eleget ama kötelességemnek, hogy a megtisztelő örömhír átvételére becses körökben én jelentem volna meg; de kényteleníttem irántam amugy is érdemem felül tanusított szívességüket igénybe venni, hogy szerény hajlékomban becses megjelenésükkel önök szerencsétlenségem meg. Ezen — de különösen amaz engemet mindenekfelett megtisztelő és kitüntető bizalom — nyilváníthatom, hogy irántam megtartott bizalmuknál fogva diszes városunk választókerületének képviselőjeül a jövő országgyűlésre is ismételtengemet méltóztattak kijelölni: fogadják szívem bensejéből eredő legforróbb köszönetemet és azon ígéretemet, hogy valamint a múltban, úgy a jövőben is minden igyekezetem és minden törekvésem oda fog irányulni, hogy a bennem helyezett bizalomnak megfelelő a kezeimbe adandó ezen legszebb meghatalmazást csakis szeretett hazánk javá s a megyénk és városunk érdekeinek előmozdítására használjam.

Tudom ugyan, hogy mily nehéz és mily fontos feladatok megoldása vár a jövő országgyűlésre, különösen midőn belpolitikai életünknek mindnyájuk előtt ismert válságos viszonyai közepett hazánk ezredéves alkotmánya egyik sarkpontjának: a megyei önkormányzatnak s illetve eddig a megyék által gyakorolt közigazgatásnak megváltoztatása s a mai kor követelményeinek megfelelőbb átalakítása fogja a napirend tárgyát képezni. És ha mégis szerény tehetségeimmel arányban alig álló eme nagy és fontos feladatok megoldásában segédkezni vállalkozom, s a nekem felajánlott képviselői jelöltséget ezennel köszönettel elfogadom: teszem azt nem tehetségeim tulcsülésében, mint inkább azért, mert sem eég erős nem lehetek, sem illőnek nem tartom, hogy tisztelt polgártársaimnak azon megtisztelő, s mindenek felett kitüntető bizalmát, melynek ez alkalommal nem elfogadására mint inkább megtartására lettem felhiva vissza utasítsam; és elfogadom, mert azt hiszem, hogy oly sok jóakarát, és annyi őszinte igyekezet, melylyel a legközelebb lefolyt két országgyűlési időszak alatt iparkodtam elvállalt kötelességemnek eleget tenni, némi jogosultságot is adnak, hogy a már két országgyűlési időszak alatt szerzett tapasztalataim s ösmereteimet érvényesíteni megkísértem, ha nem is az elsők, ha nem is a vezérférfiak sorában, de azok, s külön-

nösen az általunk tisztelt s pártunk osztatlan s teljes bizalmát bíró jeles kormányférfiaink vezérlete alatt mint szerény és igénytelen napszamos részt vegyek a jövő országgyűlés napirendjét képezendő nagy és fontos kérdések megoldásában, s minden erőmmel oda törekedjem, hogy azok egy alkotmányos szabadságunk biztosítására, mint hazánk jólétére s felvirágzására úgy oldassanak meg, hogy e magyar hazának vallás, felekezet és nemzetiség különbség nélkül, minden polgára meglegedett és boldog legyen.

A különböző ellenzéki pártok tisztázatlan s chaotikus álláspontjával szemben, — melyek különböző programjai csak azon egy pontban egyeznek meg s öltenek határozott alakot: melylyel pártunktól úgy a szabadelvűséget, mint a hazafiságot, de még a jóakaratot is gyakran a legkiméletlenebb módon megtagadva, azokat kizárólagos szabadsadalomkép maguknak vindikálják, — fájdalom! nem áltathatom magamat azzal, hogy a jövő országgyűlésben is, nem fognak ismétlődni nem csak a parlament tekintélyét aláásó, de az ország belnyugalmát sőt a közszabadságot is veszélyeztető mindazon jelenetek, melyeket a múltból mindannyian ismerünk; s melyek az országnak okozott tetemes anyagi káron kívül, még a lefolyt első öt éves országgyűlési időszaknak idő előtti befejezését is maguk után vonták.

De lettek légyen bármily élesek az ellentetek a múltban különböző ellenzéki pártok s pártunk között; egy reménysugár mégis biztat, hogy ha majd az újabb választások ismét pártunkat fogják többségre juttatni, meg fog szünni ama meddő és ádáz harc, mely eddig nem elvekkkel elvek ellen, de düh és szenvedélylyel személyek ellen folyt; s az ellenzék nemes feladatát nem a többségnek a haza javára irányított munkálkodásának minden áron s minden eszközzel való meghiúsításában, de okokkal okok s érvekkel érvek ellen való tárgyilagos megvitatásában fogja ellenőrző nemes hivatását keresni s megtalálni.

Hogy a lefolyt országgyűlésen minő küzdelmek árán s mily törvények hoztak, s melyek maradtak függőben, azt hiszem, hogy felesleges lenne önöket azok felsorolásával untatni; épugy mint azzal, hogy én részemről mily álláspontot foglaltam el, s mennyiben és miért járultam és segédkeztem azok meghozatalához. Én azt hiszem, hogy önök előtt eljárásom époly nyitott könyv, mint mindannyian tudják, hogy mint szabadelvű párti úgy meghozott mint a függőben maradt törvények meghozatalában igen is tevőleges részt vettem azon többséggel egyetemben, melynek tulajdonképen épugy műve volt a meghozott — mint nem rajta múlt, hogy némely fontos és különösen a megyei közigazgatás reformálásáról szóló törvényjavaslat törvényerőre csak általánoságban emelkedtetett, s nem részleteiben is. Hogy ezen törvényjavaslat tárgyalásánál engemet nem a pártfegyelem de saját meggyőződésem s igen tisztelt polgártársaimmal már két év előtt megtartott beszámoló beszédemben közölt s közhelyeslést nyert meggyőződésem vezérelt, azt hiszem, hogy felmentve érezhetem magamat ez alkalommal hosszabban taglalni s indokolni, s elég lesz ha röviden és ismételtelen kijelentem, hogy mint az államosítás hive ugyanazon többséggel küzdöttem, s fogok küzdeni a jövőben, ha tér és alkalom nyílik, mely az

alkotmányos közszabadság biztosítása mellett a közigazgatásnak a megváltozott idők s körülmények követelményeinek megfelelő államosítását tűzték ki feladatul, s mely többségnek szándékát s céljait ez irányban, fájdalom! a különböző ellenzéki pártok szövetezte a szólás szabadsággal visszaélve, hosszúra nyuló és meddő vitákkal s a parlament tekintélyén nem csekély mérvű csorbításával egyidőre megakadályozni sikerült. Ezekből láthatják mélyen tisztelt polgártársak, hogy a zászlóhoz mely alatt megválasztattam s mely alatt becses elhatározásuk folytán megválasztatni reményt nyertem — hü maradtam, s habár nem tartozom azok közé, kik egyszer vallott elveiket s meggyőződésüket pusztá következetességből minden körülmények között változtathatlannak tartják — elvet nem változtattam, zászlót nem cseréltem!

És jövőben sincs szándékom sem elvet változtatni, sem zászlót cserélni: mert látom és tapasztalom, hogy az oly sok felekezeti tarkaságu ellenzéknek ellentétes irányu áldástalan működésével szemben is pártunk s annak élén álló jeles kormányfőfiaiink célra vezető munkásságát áldás kíséri; mert ugy pénzügyi helyzetünk, kül- és belpolitikánk, mint a nevelés, igazságszolgáltatás, ipar- és kereskedelem és közgazdasági téren aránylag a multak s talán mondhatnám mulasztottakhoz képest inkább rohamos mint lassunak nevezhető léptekkel haladunk, s fejlődünk. És ha valaki azt mondja, mint az ellenzék szokta mondani, hogy több történhetett volna, annak csak jeles hazánkfia Horváth Boldizsárnak válaszókerületéhez intézett bucsu szavaival válaszolhatok. „Hogy a sikerhez sem az „emberi jóakarát, sem az egyéni erő nem „elégés, ahhoz a sors kedvezése is szükséges.“ Engedjék meg ezekután mélyen tisztelt uraim felemlíteni, hogy miként a jövőben szándékom tenni, a multban is legfőbb igyekezetem volt képviselői hivatásomnak s kötelességemnek eleget tenni az által, hogy míg egyrészt az országgyűlési üléseken pontosan megjelentem s a tárgyalásokban mindenkor részt vettem, addig iparkodtam városunk érdekében is úgy mint a hozzám fordult egyes polgártársaim ügyesbajos dolgaiban mindenkor a legnagyobb készség és szíveséggel eljárni. — Nem kiméltem sem időt sem fáradságot, melyen tisztelt uraim sem a regale-jog megváltása, sem annak városunk általi kihasználása, sem végre a kötvényeknek városunk érdekében és kívánságához képesti devinkulálása körül mindenkor úgy az irányban megbízott urakkal együttesen mint külön magam is közbejárni. Sürgettem és kértem kormányunkat úgy a főgymnasiumunk állami segélyezése esetleg államosítása — mint kisedővódnaknak állami támogatása iránt és én azon válaszok s az eljárás után, melyeket a kormánytól kaptam, s mely szerint a kormány meggyőzve lett kiküldött szakértő közegének jelentéséből, hogy itt tenni és sem főgymnasiumunkat sem kisedővódnaknak elejteni nem szabad — a legszebb reménnyel kecsegtetem magamat, hogy kérelmünk s fáradozásunk már a legközelebb jövőben sikerre vezetend. Tudom uraim! hogy városunknak még más irányban is vannak és pedig jogos igényei a kormány figyelmét magára vonni s támogatását kérni, és mert nem kételkedem kormányunknak sem hazafiságában, sem jóakarátában, hogy

kedvező idő s körülmények közt minden jogos igényt teljesíteni kész azon biztosítással végzem beszédemet, hogy szívesebben, nagyobb készséggel s több buzgósággal senki sem fog eljárni sem városunk köz-, sem az egyesek magánérdekében.

És most engedjék meg mélyen tisztelt uraim, hogy midőn irántam ismételt nyilvánítt s nekem mindenek felett becses bizalmukért még egyszer hálás köszönetet mondok, magamat továbbra is szíves jóindulatuk s barátságukba ajánlhassam. — Éljenek!

*

A fenti tudósítással kapcsolatban megemlíthetjük, hogy Várady Mihály, kir. tanácsos ur. a kinek neve a szabadelvű párt kandidátusai között szintén hangoztatva lett, kijelentette, hogy Nikolics Fedorral szemben nem is kívánt fellépni.

Torontálvármegye rendkívüli közgyűlése.

Torontálvármegye rendkívüli közgyűlése Rónay Jenő, kir. tanácsos, főispán elnökle alatt e hó 16 án vette kezdetét.

A közgyűlést pontban délelőtt 10 órakor a főispán ur ő méltósága a következő beszéddel nyitotta meg:

T. tvhsági bizottság!

Ő cs. és ap. kir. Felsege, a magyar országgyűlést f. é. február hó 18-ra legkegyelmesebben egybehívni méltóztatván, az 1874. évi XXXIII t.-cz. 58. §-hoz képest törvényszabta kötelességet képezte a tek. tvhsági bizottságot a legkegyelmesebb kir. meghívólevél meghirdetése céljából egybehívni.

Ez alkalmat felhasználva az egybehívott közgyűlés elé terjesztettnek az időközben befolyt és elintézésre váró ügyek is.

A közgyűlésnek legfontosabb tárgyát azonban a királyi legkegyelmesebb meghívó levél képezi, ez alapon fogja a vármegye lakossága legszebb alkotmányos jogát a képviselő választás jogát gyakorolni, nem kétlem, hogy e vármegye józan gondolkozásu lakossága, ezuttal is meg fogja találni a helyes, általa eddig is járt utat, és nem fog oly ismeretlen ösvényre tévedni, mely talán rózsák között, de a végzetes csaódlás céljához vezet.

De nem csak a közgyűlésnek tárgyai között legfontosabb a legkegyelmesebb kir. meghívó levél, de a legfontosabb az különösen reám nézve is, mert épen főispánságom kezdetén, az általa elrendelt választás alkalmul szolgál arra, hogy idegen vidékről származó és otthonjukból talán kiűzött, vagy tehetetlenségük miatt állásukat vesztett férfiak, kik természetesen a rend és béke, az egyetértésnek ellenségei, az alkotmányos mozgalom leple alatt bejárják vármegyém területét, és szép szavakkal, ígéretekkel, rövid ideig tartó előzékenység és hizelgéssel, szóval egy jó kortes minden eszközzel, egyenletlenséget szítsanak a békés lakosság között, esetleg elérjék önző céljukat, hogy azután égni hagyják

a házat, melynek fedelére maguk dobták az üszköt.

Fontos reám nézve a legkegyelmesebb királyi meghívó levél tehát azért, mert az általa egybehívott országgyűlésnek választási mozgalmai alatt, veszélyeztetve látom, az általam annyira óhajtott és minden eszközzel fentartani kívánt jó egyetértést. — Érzem azonban, hogy egy magam a megtámadott egyetértés fenntartására, a támadó fegyvereknek meg nem választott sokasága mellett gyenge vagyok, számolok azonban a vármegye lakosságának józan ítéletére, az idegen apostolok és meghitteik által elfoglalt álláspont helyességének elbírálásánál, számolok a tek. tvhság nagybecsü támogatására, számolok azon bizalom és szeretetre, melylyel irányomban hitem szerint a vármegye lakossága viseltetik. — Mindezekre számolva nyugodtan nézek a jövő elé és bizton hiszem, hogy a jó egyetértés ez alkalommal sem lesz megzavarva.

A nagy tetszéssel fogadott hatásos beszéd után Rigó István, aljegyző olvasta fel az új országgyűlés egybehívását tartalmazó királyi meghívó levelet, melyet a közgyűlés éljenzéssel vett tudomásul.

Majd a napirendre kitűzött többi tárgy következett, melyeknek elintézéséről lapunk mellékletén számolunk be.

HIREK.

Kinevezések. Rónay Jenő főispán ur ő méltósága Schindelmán Sándor, megyei számvevőségi gyakornokot az üresedésben levő VII ik alszámvevői állásra nevezte ki; — Grünfelder Antalt pedig az ekkép üresedésbe jött számvevőségi gyakornoki állásra nevezte ki.

*

Főispán ur ő méltóságát egy köldött-ség a folyamatban levő közgyűlés alatt felkérte engedné meg, hogy arczképét kiadhassa. Főispán ur ő méltósága azon feltétel alatt, ha az elárúsitásból fennmaradó tiszta jövedelem a jegyzői nyugdíjalap javára fordítottik, beleegyezését adta.

*

Hegedüs Miklós, az antalfalvi járás főszolgabírája, s városunk közönségének kedvelt, régi jó ismerőse, a kit a főispán ur ő méltósága a vármegye helyettes főjegyzőjévé nevezett ki, már elfoglalta hivatalát, s családjával együtt városunkba költözött. Az új főjegyzőtől, a kit járásában is osztatlan szeretettel vetek körül, mint értesülünk, szívélyes ovációval bucsuzott el a járás közönsége.

*

Uj püspök. A reformátusok négy egyházkerülete közül a legnagyobb, a majdnem két millió lelket számláló Tiszántúli — melynek Debreczen a kálvinista Róma székhelylyel 13 egyházmegyéje és esperessége van, és a melyhez a b.-bánátiban Nagy-Becs-

den tekintetben, a többféle nyelvű országban biztosítandja.

Csaknem hihetlen, hogy országunk betelepített németjei, a kik a 48. évek hazafisági tűzpróbában, a legigazabb s legjobb hazafiaknak ismertettek, az ilyen — nem mondom hogy rájok nézve nem jó — de épen az Apponyisták által perhorekált ígéretnek felüljenek?

Hiszen ha van chauvinismus a mely a nemzetiségeket feszélyezheti, az csak a nemzetipárt táborában található.

Próbálják meg csak Apponyi grófnak e nagy demokratának, majd a választások után nyújtani oda meleg kézszorításra jobbjaikat.

Csaknem hihetetlen, hogy a dél-magyarországi németiség oly hamar elfeledte volna, hogy Desewffy Sándor püspök ő mga beiktatási ünnepélye alkalmával, mikor Torontálmegye feledhetlen főispánja Hertelendy József, köteles méltányossági szempontból a főbb katonai tisztikart német nyelven felköszöntötte, épen az ellenzék emberei Justh és Szentés stb. voltak azok akik e miatt zugolódtak, s csaknem botrányt keltő jeleneteket insceniroztak.

Szomorú volna ha a magyar és erdélyrészi németiség, a mely eddig az intelligensebb, önállóbb és körültekintőbb elemek közé volt sorozható, oly butaságnak és szolgáléküségnek adná jelét, mely őt az eddig követett józan utról leterelve, a szánandó sorsu és közmegvetést érdemlő páriákkal egy osztályba helyezné.

Vigyázzanak tehát a németek, hogy szégyent ne valljanak, és el ne játszásk az az jó hirnevet, melyet eddig kiérdemeltek.

Törvénykezés.

A nbecskereki kir. törvényszék végtárgyalásainak sorrendje. Január hó 20-án: Bakity Mita súlyos testi sértés.
Január hó 23-án: Dési János család.

GAZDASÁG.

Fáink védelme a fagy s a nyulak ellen.

Rendezett gazdaságot faültetvények nélkül nem is igen képzelhetünk; s a faültetvény nálunk kevés, mert kevés a rendezett gazdaság is. De a legtöbben már belátták a faültetvények szükségességét s dicséretes fáradsággal iparkodnak e hiányon segíteni.

A gazda figyelmét a tél beálltával nem veszik többé igénybe a kaszás növények, de annál inkább rászorulnak gyámságára gazdasága fái és bokrai. A tél hidege nálunk ritkán üti meg a 20 R. fokot, holott még a gyengébb természetű fák is képesek 21—24 R. fokú hideget kiállni, s ennél fogva teleink rendes lefolyása mellett fáink legnagyobb részénél a megfagyástól nem igen tarthatunk. A barackfa rendes teleinket szintén kiállja s leginkább csak akkor szenved, ha tavasz felé, midőn nedve már ke-

ringésnek indult, éri nagyobb hideg; de van reá eset, hogy a kényes platán- és diófa legkeményebb teleinket is eltűrték.

Szabad téren álló fáink megvédésére az idő zordonsága ellen bajos intézkedni, de lécezet mellett, akár a rendkívüli hidegek, akár az ártalmas ólmos esők ellen, könnyebben védekezhetünk. Kitűnő e célra a nádgyékény nyeli befedés; a szalmagyékény a tavaszi derek ellen sokat, de télre keveset ér, sőt káros is lehet, mert elkényezteti a fát s menhelyet ad a még a hidegnél is veszedelmesebb — egereknek. A magasra eresztett szőlő lehajtva s csak földdel befedve, ugyszintén a fügefafa is lehajtva s falevelekkel és szalmástrágyával betakarva minden baj nélkül kitelelhet. Általában a hideg iránt érzékeny fákat, ha csak lehet földdel való befedés által oltalmazhatjuk legbiztosabban a fagyás ellen. A gyümölcsfák elfagyását a nappali és éjjeli hőmérséklet közti nagy különbség okozza. Ez ellen úgy is óvhatjuk a fiatal, sima kérgű gyümölcsfákat, hogy egész törzsüket órszel fenyőrözsébe burkoljuk, melyet dróttal erősítünk meg s mely igen jó védőszer úgy az elfagyás, mint a rozsa és a rovarok ellen. A beburkolt törzsek egészségesek maradnak, kérgük nem mohosodik be s növéstükben nem akadályoztatnak. A fiatal gyümölcsfák megfagyásának hatása nem mutatkozik azonnal, sokszor csak évek múlva vesszük észre, hogy ez vagy az a gyümölcsfa meg volt fagyva, mert elsatnyul, s nincs az a trágya, melyre helyreállíthatók.

A fagyon kívül legtöbb kárt tesznek faültetvényeinkben még a nyulak és a rovarok. A nyul, míg jobb eledelt talál, nem bántja fáinkat, de a kemény téli napok beálltával nem kiméli őket. Legelőszőr is az almafa kérgét támadja meg, s nagyobb szorultságában a körte és szilvafa kérgét, sőt a szőlővesszőt is pusztítja. A barack- és cseresnye-neműeket, valószínűleg a bennök rejlő kéksav, s a cser, tölgy és fenyőneműek kérgét tannin tartalmuk miatt bántatlanul hagyja. A kertészeti, sőt gazdasági könyvek által ajánlott óvszerek, mint: vér, rókaszir, puskaporos mázak és hasonló mentő kenőcsökkel bemázolt törzsek is sokszor hiábavalóknak bizonyultak, mert az éhes nyul nagy „gourmand“, és a bekenőcsözött kérgét is szívesen meg-rágja. A tapasztalat azonban két „biztos“ szert talált ellenük. Az egyik abból áll, hogy fáinktól a nyulakat olyféle zöldségekkel igyekezzünk visszatartatni, melyeken szívesebben el-rágódnak, mint a fa kérgén. E nyulcsemegék a káposztafélék, de főleg a fodros káposzta egy korcsfaja, mely minthogy magasra nő, a hó nem borítja el könnyen s a nyulak is könnyen hozzáférhetnek. A másik módszer: fáinkat tüskével körülvenni. A fák törzseikre, addig, a meddig a nyulak felérnek, körös-körül töviseket kötözünk; e tövisek, ha dróttal kötjük oda, 4—5 évig is megvédik fáinkat a nyulak ellen, de jó sok tövist kell rákötni, vigyázva, hogy a drót a gyümölcsfa kérgét ne érintse. Ez vesződ-

séges munka ugyan, de kifizeti magát. A szenvedélyes és pénzes pomologusok szénát hintetnek szét a fák alatt, a szenvedélyes vadászok pedig puskával üldözik a gyáva nyulakat. A „legbiztosabb“ módszer azonban, ha minden gyümölcsfa alá káposztát vetünk kertünkben s azokat villamos drótvezetékekkel kötjük össze. Mikor a holdvilágos éjben a nyul a káposztát rágni kezdi, megindítjuk a villamos áramot, mely a nyulat melöli. Így hármasszert értünk el: nyulpecsenyénk is lesz, a káposzta is megmarad s gyümölcsfánkban sem esett kár!

Száz aranyat annak, a ki ennél is jobb „szert“ ajánl!
Kp.

KÜLÖNFÉLÉK.

Különböző viszonyoknak megfelelő burgonyafajták kikutatására és kísérletek útján történő megállapítására Németországban néhány éve egy burgonya termelési kísérleti állomást szerveztek, melynek adataiból kiemeljük a következőket: 1. Bizonyos körülmények között megfelelő a kísérlet tárgyát képező 17 fajta, t. i.: a Daber féle, a hórózsa, sárga rózsa, az Achilles, a seed, a champion, az imperátor, a reichskanzler, Junó, Amaranth, sárga pettyes hagyma, kék óriás, a Simson-burgonya, valamint Richter hosszú fehér, magnum-bonum és Prof. Ochnischen féle krumpli, ezek között a Richter hosszú fehér fajta csak a legmegfelelőbb viszonyok között szolgáltat közepmagas, nem felette keményitődus korai terméseket. A magnum-bonum szeszfőzésre nem igen alkalmas, míg ellenben asztali burgonyának nagyon keresett és magas árat ér el. 2. Közepes hozamu és jó keményítő tartalommal bíró fajta a seed-burgonya, mely szeszgyáraknál felette könnyen dolgozható föl. Junó, magas hozam mellett, igen magas és légenytrágyázás hatása alatt is alig csökkenő, felette állandó keményítő tartalommal bíró, asztali burgonyának is kitűnőnek bizonyult fajta. A champion-burgonya csak bizonyos körülmények között őrzi meg jó tulajdonságait. A sárga rózsa minden irányban közepesnek mutatkozik. Achilles nem adott nagy gumókat, keményítő-tartalma azonban magasabb, mint a többieké és a betegségek iránt kevésbé érzékeny. Amelie-nek különösen jó tulajdonságai elismerésre méltók. 3. Igen magas keményítő tartalommal, de közepes, vagy ezen is aluli hozammal bírnak: a Daber-féle, mely mint asztali burgonya késő tavaszig is jól kitart, jó árral és hozammal bíró. A Reichskanzler aránylag keveset terem, keményítő tartalma azonban 4 év óta 22—24 százalék között mozog. Simson magas átlagok mellett igen keményítő dús. 4. Megfelelő keményítőtartalommal és igen magas terméssel dicsekszenek első sorban a kék óriás, mely késő tavaszig eltartható, felette magas — eddig utólérhetetlen — terméseket ad, betegségek iránt legkevésbé sem érzékeny és e mellett elég sok keményítőt zár magába. Ezután nyomban, ugyanilyen tulajdonságokkal dicsekedve, Richternek imperátorja jön. A hórózsa ezek között, mint korai de kevésbé ellentálló fajta tűnik ki. Mindezen fajták jó, de nem istálló trágya földben termettek.

Az állatok fölemelése különböző, a szerint, a mint lóval vagy szarvasmarhával van dolgunk. A tehén pl. legelőszőr hátsó részét tolja föl, azután első térdére emelkedik és csak ezután áll föl, míg ellenben a ló mellső lábcsontjait egyenesíti ki s e közben a mellcsonton nyugszik. Ez megtörténvén, egy ugrással a ló is teljesen föltápaszkodik. Az állat természetéhez képest e szerint másképen kell segédkezet nyújtani a lónak és ismét másképen a szarvasmarhának, mert ha a lónak hátsó részénél volnánk segítségére: épp oly keveset használnánk neki, mintha

a szarvasmarha elejét próbálgatnánk fölemelni. Az elesett lovat fölsegítés előtt mindig ki kell fognunk, lábait előre kell igazítanunk, illetőleg a mellkas alól ki kell szabadítanunk. Emelő segítséget a lónál a fejen, nyakon és az első lábakon gyakorolhatunk, míg egy ember a ló elé állva jobb kezével a bal, és bal kezével a jobb kantárszart fogja meg és mereven tartva a szárat, azzal az állatra emelőleg hat. Ha a talaj sima, vagy sikos volna, a földet szalmával, vagy pokróccsal terítsük le. Ha mindezek dacára sem bírja a ló fölkelni, a mellső lábak mögött huzzunk keresztül egy kötelet és így próbáljuk fölsegíteni. Emelő rudak használata fölösleges és célszerűtlen is, a mennyiben vele csak fájdalmat okozunk az állatnak, a nélkül, hogy segítségére lennénk.

Czukortartalmu méheleséget következő módon készíthet a méhész. Vegyen tiszta malátárpát, amely a kellő csirázáson már átesett s örölje meg jó kávédarálón. Az átszitált lisztet állítsa be a méheknek épen úgy, mint a közönséges lisztet. A méhek csakhamar hozzálátanak a lakmározáshoz s szinte látni lehet rajtuk, mennyire izlik nekik. A malátaliszt ugyanis sok cukrot tartalmaz s azért szeretik a méhek.

Biztos gyógyhatás. Mindazok, kik rossz emésztés vagy székrekedés következtében felfúvódásban, szorulásban, fejfájásban, érvágyhiányban vagy egyéb bajokban szenvednek, a valódi „Moll-féle seidlitzporok” használata által biztos gyógyulást érnek el. Egy doboz ára 1 forint. Szétküldés naponta utánvetellel Moll A. gyógyszerész s cs. és kir. udvari szállítótól, Bécs I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll A. készítménye az ő gyári jelvényével és aláírásával kérendő.

Szerkesztőségi üzenet.

Figyelő — Párdány. Legnagyobb sajnálatunkra csak kivonatban közölhetjük a közlemények sokasága miatt. A szép tudósítást egyébként köszönjük, s hisszük, hogy kéziratát mielőbb viszontlátjuk.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.
Főmunkatárs: Kp. Kovács László.

NYILTTÉR.

Egész selyem, mintázott Foulardokat méterenként 85 krtól egész 4 frt 65 krig (mintegy 450 különböző árnyalatban) megrendelt egyes öltönyökre, vagy egész végekben is szállít házhoz szállítva, postabér- és vámmentesen **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára **Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 6

Hirdetések.

Értesítés.

Több oldalról történt kérdezősködés folytán van szerelcsém tisztelettel tudatni, hogy a néhai **Gerner Ferencz-féle**

péküzletet

tovább vezetem. (22—1.1)

Alázattal

Özv. Gerner Francziska.

Horgony-Pain-Expeller.

Ezen rég jónak bizonyult bedörzölést csúsz, köszvény, tagzsárgatás stb. ellen legjobban ajánlhatjuk a t. cz. közönség figyelmébe. Egy üveg ára 40 és 70 kr. és a legtöbb gyógyszerárban kapható. (10a - 17.6)

Csak Horgonynyal valódi!

10068 sz. I. 1891.

(7—2.2)

Pályázati hirdetés.

Az uj-szent-iváni körjegyzőségénél rendszeresített s összesen 400 frt évi fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állásra nézve ezennel pályázatot nyitattik s felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. I. t. cz. s illetve a megyei szabályrendelet értelmében kellőleg felszerelt kérvényüket az alábbi választási napot megelőzőleg nálam benyujtsák. A választás Uj Szent Iván községházánál 1892 január hó 26-án fog megjelteni.

T. Kanizsa 1891 december 27-én.

Tallán Emil, főszolgabíró.

Árverési hirdetés.

Alólirott községelöljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a község tulajdonához tartozó közlegelője f. évi január hó 25-én délelőtt 10 órakor árverés utján az 1892. évre haszonbérbe fog adatni.

A kikiáltási ár 24613 frt.

Az árverési feltételek Aracs községjegyzői hivatalánál a hivatalos órák alatt betekintheők. (8—2.2)

Aracs, 1892 január 2-án.

Rankovits,
jegyző.

Kiurszki,
bíró.

Rendkívüli fontos találmány gyengeség ellen!

Férfiaknak!

A cs. és kir. szab. Potentator-ral gyógyulhatnak férfiak rögtön, tartósan és utóbajok nélkül, még oly esetekben is, hol semmi sem használ; még több évi gyengült v. elveszett erő is helyreállítatik (külsőleg észrevehetően, garantizott ártalmatlan, izgalom nélküli, kellemes gyógymód). Híres tanárok elismerő nyilatkozatai, legmelegebb orvosi ajánlások és alaposan kigyógyultak ezernyi hálaíratok érdeke nélkül tanácsolják a cs. és kir. szab. Potentator alkalmazását. Maradandó eredmény. A küldés és csomagolás díszertől. Tartalom és származás felismerhetlen. **Dr. Altmann Károly,** Wien, VII. Mariahilferstrasse Nr. 70. Felvilágosító röpíratok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. (18—26.2)

Tavaszi
gyógyítás
Nyári
gyógyítás
Őszi
gyógyítás
Téli
gyógyítás.

Legjobb
bedörzölő
szer
köszvény
csúsz
és minden
meghűlési
betegségek
ellen.

MOLL SEIDLITZ POR

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és állatbajok, gyomorgörcs, gyomorégés, nyálka, székrekedés, májbajok, vértolulás, aranyér és a legkülönfélébb női betegségeknek. — Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt. — Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerárjaiban. **MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.** — Szétküldés naponta utánvét mellett. Két doboznál kevesebb nem küldetik. (14—51)

Elismerés **MOLL A.** urnak Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívélyes „Isten fizesse meg“-et mondok érte; ezek a gyomrot jóvá és főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel **Steinko P. J.,** lelkész Honnenschlagban.

MOLL FELE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

mindennemű testfájódmak és bémuláshoz; hurogatás alakjában minden sévelém és sebnél, dagadatok, gyuladásoknál. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen rosszullet, hányás, kolika és hasmenésnél. — Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. — Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerár és anyagkereskedéseiben. — **MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9** — Szétküldés naponta utánvétellel. — Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés **MOLL A. gyógyszerész urnak Bécsben.**

Kitünő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál. Mély tisztelettel **Hornof,** lel. kész Micholupban.

Nagy-Becskereken kapható **Kellner József, Kovács Sándor és Moczkovcsák Dezső** gyógyszer. uraknál.

Segédjegyző kerestetik.

Egy a jegyzői szakmában teljesen jártas segéd nálam azonnal állandó állást kaphat. — A fizetés évi 400 frt a községi pénztárból. — Olyan egyén, a ki a magánmunkálatokat megelégedésemre végezni képes, tölem külön díjazást is kap.

A hivatalos nyelven kívül, a német nyelv legalább is szóban bírása kívánatos.

Torontálmegye Német-Csanádon, 1892. évi január hó 6-án. (15—2.2)

Vörös József,
községi jegyző.

Török-Becsei ármentesítő társulat.

64. sz. á. m. 1892. (21—1.1)

Hirdetés.

A török-becsei ármentesítő társulatnál egy 400 frttal javadalmazott díjnoki állomás betöltendő.

Az állomás egyelőre ideiglenesen egy évi próba időre töltetik be; — véglegesítés esetén fizetés emelés helyeztetik kilátásba.

A fizetés havi utólagos részletekben fog a társulati pénztárnál kiutalványoztatni.

Kiküldetés esetén 2 forint élelmezési díjon kívül a fuvar költségeket a társulati pénztár viseli.

Felhivatnak mindazok, kik ez állást elnyerni óhajtják, miszerint sajátkezüleg írott s eddigi alkalmazásukat kitüntető bizonyítványokkal támogatott kérvényüket legkésőbb f. é. január hó 26-án alólirott igazgatósághoz annál is inkább nyujtsák be, mivel később érkezett ajánlatok figyelmen kívül fognak hagyatni.

Azok, kik adó és katasteri munkálatokban már működtek, és azt kellőleg igazolni tudják előnyben részesíttetnek.

Az állomás f. é. február hó 1-én elfoglalandó.

Török-Becse, 1892 január 13-án.

Steingaszner Kálmán,
igazgató-mérnök.

Csak akkor valódi

ha minden dobozon a gyárjegy, egy sas és **MOLL A.** sokszorosított czégre látható.

Csak akkor valódi

ha minden üveg **MOLL A.** védjegyét és aláírását viseli.

Bedörzölésül sikeres használat **köszvény, csúsz, sebnél, dagadatok, gyuladásoknál. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen rosszullet, hányás, kolika és hasmenésnél.** — Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. — Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerár és anyagkereskedéseiben. — **MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9** — Szétküldés naponta utánvétellel. — Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés **MOLL A. gyógyszerész urnak Bécsben.**

Kitünő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál. Mély tisztelettel **Hornof,** lel. kész Micholupban.

Pleitz Fer. Pál

könyv- és könyomdája,

könyv-, mű-, zenemű-, papir-, írószerszerkeskedés
és nyomtatványraktár

Nagy-Becskereken,

ajánlkozik mindennemű

nyomtatványok

gyors és izléses elkészítésére.